

Irakasgaiaren izena	Kodea	Ikasturtea
HEZKUNTZA PREMIA BEREZIEN OINARRI PSIKOPEDAGOGIKOAK	151311	2023-2024
Titulazioa	Maila	Seihilekoa
GRADUA: HAUR HEZKUNTZA	2	1
Irakasgai mota	ECTS Kredituak	Hizkuntza
OINARRIZKO PRESTAKUNTZA	6	EUSKERA
Irakaslea(k)		
AMAIA JAUREGI ORBE		

Justifikazioa
Ikasgai honen bidez Haur Hezkuntzako etorkizuneko irakasle profesionalek aukera izango dute gorputz, adimen edota zentzumen aniztasun funtzionalari eta adimen gaitasun handiei loturiko hezkuntza premiak ezagutzeko, baita egungo hezkuntza sistemak aniztasun honi ematen dion erantzunaren gakoak ulertu eta bereganatzeko ere. Haur Hezkuntzako geletan aurki ditzakegun hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleak anizkoitzak direla kontuan izanik, ikasgaiak, eskola muin-bakar eta barne-hartzailearen eremuan, hezkuntza esku-hartzea bideratzeko beharrezkoak diren oinarri psikologiko eta pedagogikoak norbereganatzeko aukera eskaintzen du. Bestalde, hezkuntza arretarako jarrera kritiko eta konprometitua hartzeko aukera ematen du, hezkuntzaren oinarrizko printzipioak kontuan hartuta. Hori guztiori kontuan izanda kasu bakoitzean hainbat direla elkar eraginean dauden aldagaiak eta Hezkuntza Premia Bereziak ez direla unibertsalak ezta egonkorrak ez aldagaitzak. Aldi berean gaur egun, guztiontzako kalitatezko hezkuntza eskaintzeko asmotan, hezkuntza eraginkorra eta inklusiboa lortzeko funtsezko prestakuntza bereganatu behar dute ikasleek, beti ere aintzat hartuta bizitza kalitatea, guztion garapen pertsonala eta soziala errazteko bideak eta gizarte anizkoitz honetan eskubide eta betebeharrak berdintasuna lortzeko erronka. Horrenbestez, ikasgai honetan, eztabaida, esperientzia partekatzea, irakurketa kritikoa, elkarriketak, etab. erabiliko dira etorkizuneko irakasleek hezkuntza premien berezitasunak ezagutzeko gakoak uler ditzaten eta, ondorioz, premia horiekin eta egungo gizartearen berrikuntzekin bat datozen erantzunak bideratu ditzaten.

Aurrebaldintzak
Ez dago

Gaitasunak

Gaitasun orokorra

G O 8.1. Sen Etikoa. Lehenengo menderatze maila

- Nortasun morala eta oinarri etikoak identifikatzea, ezagutzea eta aplikatzea

Berariazko gaitasunak

- BG1. Gizartearen anizkoiztasunak hezkuntzan duen eragina modu kritiko batean aztertu giza eskubideak bermatzen dituen testuinguru bat eraikitzeke. Hau guztia, oinarrizko kontzeptu gaurkotuetan eta integrazio, normalizazio, irisgarritasun- eta diseinu- unibertsala printzipioetan oinarrituta.
- BG2. Hezkuntzan esku-hartzearen garapenerako bidezkoak diren estrategiak neurriak eta profesional ardurak identifikatu marko muin-bakar eta barne-hartzailearen planteamenduan oinarrituta guztiontzako kalitatezko hezkuntza bermatzeko.
- BG3. Eskolako aniztasun testuinguruetan hezkuntza premia bereziei erantzun egokia emateko Ikas-irakaskuntza prozesuak aztertu ikasle guztien singularitasuna eta beharrianak kontuan hartuta.

Garapen iraunkorrerako helburuak eta Laudato sí' helburuaren presentzia ikasgaian

GHI 4. Kalitatezko hezkuntza.

OLS 6. Hezkuntza ekologikoa

2030 Agenda Desgaitasunen bat duten Pertsonen Eskubideei buruzko Nazioarteko Konbentzioaren printzipioetan eta balioetan oinarritzen da. Abiapuntutzat hartzen da hezkuntza oinarrizko eskubidea dela, beste giza eskubide batzuk bermatzeko beharrezkoa. Beraz, funtsezkoa da hezkuntza inklusiboa, ekitatiboa eta kalitatezkoa izatea bai haurtzaroan, bai bizitza osoan zehar. Hezkuntza hori ikasle guztiei zuzenduta dago, elkarrekiko onarpenetik eta aniztasunetik abiatuta; hezkuntza-komunitate osoa inplikatzeko du; eta hezkuntza-diseinuen eta -praktiken eraldaketari egiten dio erreferentzia, ikasle guztiek, salbuespenik gabe, pareko aukerak eta kalitatezko hezkuntza izan ditzaten.

ODS10. Desberdintasunak murriztea.

Irakasleen hasierako prestakuntzan, garrantzitsua da desberdintasunez jabetzea, enpatia sentitzeko gai izatea eta diskriminazio-egoerak bizi dituzten pertsonen elkartasuna adieraztea. Horretarako, beharrezkoa da, alde batetik, desgaitasun- eta bazterkeria-egoerak sortzen dituzten oztopoak jasaten dituzten pertsonak ezagutzea, ahotsa ematea eta entzutea. Bestalde, funtsezkotzat jotzen da garapen iraunkorrerako hezkuntzaren oinarri diren printzipioak ulertzea.

GHI 11. Hiri eta komunitate iraunkorrak.

Irakasle inklusibo batek ikusi behar du ingurune inklusiboak, irisgarriak eta seguruak lortzeko beharrezko garrantzia. Beraz, gizakiaren oinarrizko behar fisiko, sozial eta psikologikoak ulertu behar ditu bere kokagune fisikoetan (hirian, eskolan, ...) behar horiek nola lantzen diren ikusteko. Era berean, funtsezkotzat jotzen da elementu bideratzaileak eta oztopoak (jarrerazkoak, fisikoak, komunikaziozkoak, kognitiboak edo edozein motatakoak) behatzea eta deskribatzea, hauek baitira giza eskubideez baliatzea eta aukera berdintasunean parte hartzea ahalbidetu edo oztopatzen dituzten aldagaiak.

Helburu horiek lotura estua dute irakasgaiaren gaitasun espezifikoekin

Edukiak

1. Kontzeptualizazioa
 - Aurreiritziak eta adierazpena
 - Oinarrizko kontzeptuak eta bidezko terminologia
 - Begirada aldaketa eta (des)gaitasuna ulertzeko ereduak
 - Printzipio Nagusiak (Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideen Nazioarteko Konbentzioa [CDPD] eta Agenda 2030)
2. Hezkuntza erantzuna
 - Eskolak aniztasunari emandako erantzun ereduaren bilakaera.
 - Gaur egun eskolak aniztasunari ematen dion erantzuna guztiontzako eskola eraginkorra eta kalitatezko hezkuntza bermatzeko asmotan.
 - Hezkuntza premia bereziei emandako arreta eskola inklusiboan.
 - Ikaskuntza irisgarria eta Ikaskuntzaren diseinu unibertsala
 - Laguntza zerbitzuak
 - Autonomia eta partehartzea ahalbidetzen dituzten euskarriak
 - Profesional ardurak
3. Hezkuntza esku-hartzea
 - Gorputz, adimen edota zentzumen (des)gaitasun egoeran dauden ikasleak eta adimen gaitasun handiak dituzten ikasleak
 - Hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleak zein adimen gaitasun handiak dituzten ikasleak kontuan hartzen dituzten proposamen inklusiboak
 - Jarduera eta estrategia metodologikoak

Ikas-irakaskuntza estrategiak

Ikasgaia ondoren deskribatutako estrategien arabera garatuko da:

- Ikasgaia testuinguruan jartzea, ahalbidetzen duten jarduerak: gizartearen eta hezkuntzaren errealitatearekin kontaktatzeko xedez asmatutako jarduerak, eta bizipen esanguratsuetatik abiatzea ahalbidetzen dutenak, hala nola, elkarrizketak, galderak, ikusitako bideoak, irakurketa iradokitzaileak, eztabaidak, testuen edo errealitatearen azterketak.
- Hausnarketa pizten duten jarduerak: hausnarketa kritikoa egitera, norberaren pertzepzio eta sinismenak zalantzan jartzera eta norabide eta erantzunak bilatzera bultzatzen duten jarduerak. Besteak beste, honako ekintza hauek sartzen dira hemen: gogoeta orientatzen duten galderen gidoiak, problemen formulazioa eta bideratutako behaketak, eta ikus-entzunezko materialen azterketa eta eztabaida.
- Kontzeptualizazio aktiboa sustatzeko jarduerak: banakako eta taldekako jarduerak, ulermen sakona lortzeko eta hezkuntza-errealitateari eta beraren testuinguru sozialari aplikatu dakiekeen ezagutza eskuratzeko: azalpenak, irakurketak, mintegi-saioak, datuak bilatzea eta ikerketa soilak egitea.

- Jarduera praktikoak: gaitasunen esperimentazio aktiboa ahalbidetzeko diseinatuta, hala nola jarduerak diseinatzea, arazoak konpontzea, kasuak aztertzea eta jorratzea, tailer praktikoak eta aurkezpenak.
- Ebaluaketa-jarduerak: proposatutako berariazko gaitasunak eta gaitasun generikoak eskuratzeko prozesuaren ebaluaketarako diseinatuta.

Proposatutako denbora-banaketa: 6 ECTS = 150 ordu.

- 42 ordu ikasgelako jarduerarako: eduki teorikoen aurkezpena eta azalpena, banakako eta taldekako jarduera praktikoak, simulazioak eta role-play ekintzak, kasuen azterketa eta eztabaidak.
- 108 ordu ikasgelatik kanpoko jarduera pertsonalarentzat eta taldekako lanarentzat: testuak irakurtzea eta aztertzea, ariketa eta galdetegiak, eskemak lantzea, banakako eta taldekako lanak prestatzea eta egitea, proba objektiboetarako ikasketa, datuak bilatzea eta tutoretzak.

Ebaluazioa

Ikasgai honen prozesua eta beraren gaitasunen garapena ebaluatzeko, teknika hauek erabiliko dira:

- Proba objektiboak: % 40.
- Banakako edota taldekako zereginak: % 60.

Kalifikazioa: BG1 + BG2 + BG3 = % 90 eta GG1: % 10.

Adimen artifizialaren eta itzultzaile automatikoen erabilera irakaslearekin adostuko da, eta ezein kasutan ezin izango du ordeztu ikaslearen sormen- eta ikasketa-lana.

Dokumentazioa

- 78/2024 DEKRETUA, ekainaren 18koa, *hezkuntza-sistema inklusibo baten esparruan aniztasunari erantzutekoa, Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitatez kanpoko ikastetxeetako ikasleentzat.*
- Acosta, V. M. (2006). *La sordera desde la diversidad cultural y lingüística. Construyendo centros inclusivos en la educación del alumnado con sordera.* Masson.
- Agustí, F.J., Angulo, A., Martí, A., Pérez, N., Tormo, E. eta Villaescusa, M. I. (2021). *Diseño Universal y Aprendizaje Accesible. Modelo DUA-A.* Generalitat Valenciana. Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.
- <https://portal.edu.gva.es/cefireinclusiva/wp-content/uploads/sites/193/2023/04/DUAA23c.pdf>
- Alberti, L. eta Romero, L. (2010). *Alumnado con discapacidad visual.* Escuela Inclusiva: alumnos distintos, pero no diferentes Bilduma. Graó.
- Alemán, N., Ardanaz, J., Muruzábal, D. eta Poyo, D. (2006). *Alumnado con grave discapacidad auditiva en Educación Infantil y Primaria. Orientaciones para la respuesta educativa.* Fondo de Publicaciones del Gobierno de Navarra.
- Amaro, A.E. (Koord). (2013). *Atención a la diversidad en el aula de Educación Infantil. Inclusión del alumnado con NEAE.* Universitat.
- Amaro, A.E. eta Arjona, Y. (2013). *Atención a la diversidad en Educación Primaria. Un enfoque inclusivo.* Universitat.
- Amaro, A. (2010). *Fundamentos y Principios de la Educación Especial. Aspectos didácticos y organizativos.* Universitat.
- American Assotiation on Intellectual and Developmental Disabilities. (AAIDD). (2011). *Discapacidad intelectual. Definición, clasificación y sistemas de apoyo.* Alianza.
- Ararteko. (2001). EAEko hezkuntza Premia Bereziei emandako erantzuna. Arartekoren argitalpen zerbitzua

- Arasaac. Komunikazio Handigarri eta Alternatiborako zentro Aragoiarra. [web guinea]. <https://arasaac.org/>
- Arnáiz, P. (2003). *Educación inclusiva: una escuela para todos*. Málaga. Aljibe.
- Bassedas, E. (2010). *Alumnado con discapacidad intelectual y retraso del desarrollo*. Escuela Inclusiva: alumnos distintos, pero no diferentes Bilduma. Graó.
- Berrueto, R eta Conejero, S. (Koord.) (2009). *El largo camino hacia una educación inclusiva*. I eta II bol. Nafarroako Unibertsitate publikoa.
- Cañizares, G. (2015). *Alumnos con déficit auditivo: un nuevo método de enseñanza-aprendizaje*. Narcea, D.L.
- Cardona, M.C., Gomar, C., Palmés, C. eta Sadurní, N. (2010). *Alumnado con pérdida auditiva*. Escuela Inclusiva: alumnos distintos, pero no diferentes Bilduma. Graó.
- Casanova, Mª A. (2017). *Educación inclusiva en las aulas*. La Muralla, D.L.
- Cecilia, A. (2014). *La educación especial de los alumnos con deficiencias auditivas. Cincuenta años de la Educación Especial en España*. CEPE.
- Cedillo, P. (2004). *Háblame a los ojos*. Octaedro.
- Couto, C. eta Aretxaga. (2017). Ikaskuntzarako diseinu unibertsala. *Arbela*, 49, 55-64.
- CREENA. Centro de Recursos de Educación Especial de Navarra. *Necesidades educativas especiales. alumnado con discapacidad motórica. Guía para la respuesta educativa al alumnado con parálisis cerebral*. Nafarroako Gobernua. Hezkuntza eta Kultura Departamentua. http://dpto.educacion.navarra.es/publicaciones/pdf/necesidades_completo.pdf
- CREENA- NHBBZ. Nafarroako Hezkuntza bereziko baliabide zentroa. *Guía de sensibilización. Sensibilización para la educación inclusiva*. Nafarroako Gobernua. Hezkuntza eta Kultura Departamentua. <https://creena.educacion.navarra.es/web/guiasensibilizacion/>
- Echeita, G (2007). *Educación para la inclusión o educación sin exclusiones*. Narcea.
- Echeita, G. (2017). Educación inclusiva. Sonrisas y lágrimas. *Aula Abierta*, 46(2), 17-24. <https://doi.org/10.17811/rifie.46.2.2017.17-24>
- Echeita, G., Simón, C., Sandoval, M. eta Monarca, H. (2013). *Cómo fomentar las redes naturales de apoyo en el marco de una escuela inclusiva. Propuestas prácticas*. Ed. MAD.
- Echeita, G. y Simón, C. (2020) (Koord.). *El papel de los centros de educación especial en el proceso hacia sistemas educativos más inclusivos*. Ministerio de Educación y Formación Profesional. <https://bit.ly/3jOZQLc>.
- Echeita, G. (2021). La educación del alumnado considerado con necesidades educativas especiales en la LOMLOE. *Avances en supervisión educativa*, (35). <https://doi.org/10.23824/ase.v0i35.721>.
- Echeita, G. (2022). Evolución, desafíos y barreras frente al desarrollo de una educación más inclusiva. *Revista Española de Discapacidad*, 10(1), 207-218.
- EducaRed Portal de Fundación Telefónica. [web guinea]. <https://educared.fundaciontelefonica.com.pe/>
- EduTEKA. *Tecnologías de la información y comunicaciones para la enseñanza básica y media*. [Web orrialdea] <http://www.eduteka.org/>
- Escribano, A. eta Martínez, A. (2013). *Inclusión educativa y profesorado inclusivo: aprender juntos para aprender a vivir juntos*. Narcea.
- Esteban-Guitart, M. eta Vila, I. (2013). *Experiencias en educación inclusiva: vinculación, familia, escuela y comunidad*. Horsori ed.
- Eusko Jaurlaritzak. Hezkuntza Saila. [web guinea]. <https://www.euskadi.eus/eusko-jaurlaritzak/hezkuntza-saila/>
- Eusko Jaurlaritzak. Hezkuntza Saila. (2003). *Hezkuntza Premia Bereziei Erantzuna Guztientzako Euskal Eskolan. Guztientzako Eskola Biltzarreko aktak*. Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusia.
- Eusko Jaurlaritzak. Hezkuntza Saila. (2006). *Ume gorra eskolatzeari buruzko galde-erantzunak*. Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusia
- Eusko Jaurlaritzak. Hezkuntza Saila. (2012a). *Eskola inklusiboaren esparruan aniztasunari erantzuteko plan estrategikoa 2012-2016*. Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusia
- Eusko Jaurlaritzak. Hezkuntza Saila. (2012b). *Adimen gaitasun handiko ikasleen hezkuntza. Jarduera plana*. Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusia
- Eusko Jaurlaritzak. (2013a). *Hezkuntza Orientabideak. Adimen gaitasun handiko ikasleak*. Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusia.

- Eusko Jaurlaritza. Hezkuntza Saila. (2013b). *Ikasle gorren sarbidea hizkuntzen curriculumean. Haur eta Lehen Hezkuntza*. Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusia
- Eusko Jaurlaritza. (2014). *Curriculum aberastea*. Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusia.
- Eusko Jaurlaritza. Hezkuntza Saila. (2016). *Ikusmen-desgaitasuna duten ikasleen hezkuntza-inklusioa*. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia.
- Eusko Jaurlaritza. Hezkuntza Saila. (2019a). *Adimen gaitasun handiko ikasleei hezkuntza-arreta emateko plana 2019-2022*. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia.
- Eusko Jaurlaritza. Hezkuntza Saila. (2019b). *Eskola inklusiboa garatzeko Esparru-plana. 2019-2022*. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia.
- Eusko Jaurlaritza. Hezkuntza Saila. (2020a). *EAE-n entzumen-desgaitasuna duten ikasleentzako hezkuntza-erantzuna*. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia
- Eusko Jaurlaritza. Hezkuntza Saila. (2020b). *Proposamen inklusiboak. Hezkuntza-laguntzako berariazko premiak dituzten ikasleekin esku-hartzea (HLBP)*. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia.
- Eusko Jaurlaritza. Hezkuntza Saila. (2020c). *Hezkuntza-laguntzaren berariazko premia duten ikasleen familientzako orientabideak*. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia.
- Eusko Jaurlaritza. Hezkuntza Saila. (2020d). *Jarduketa eta estrategia metodologiko inklusiboa*. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia.
- Fundación ONCE. Desgaitasuna duten Pertsonen Lankidetzarako eta Gizarteratzeko ONCE Fundazioa. [web guinea]. <https://www.fundaciononce.es/eu>
- Gallardo-Vázquez, Pedro Gallardo Basile; Francisco José eta Gallardo-López, José Alberto. (2021). *Fundamentos teóricos de la educación emocional. Claves para la transformación educativa*. Octaedro
- Gómez, Inmaculada eta García, Francisco Javier (koord). (2021). *Manual de didáctica general para la diversidad*. Pirámide
- González de Molina, J M. (2018). *Escuelas del siglo XXI: nuevos métodos de atención a la diversidad: manual práctico de inclusión escolar en educación primaria*. Archidona (Málaga). Aljibe, D.L.
- Horna, Marlene. (2021). *Niños y niñas con espectro del autismo. Comprensión y estrategias prácticas de apoyo educativo*. Editorial CCS.
- Hortal, C. (Koord). (2010). *Alumnado con trastorno del espectro autista*. Escuela Inclusiva: alumnos distintos, pero no diferentes Bilduma. Graó.
- IBT-CRI Bilbao. (2019). *Braille irakurketa-idazketaren irakaskuntzarako gida. Ikaskuntzen programazio didaktikorako eduki eta materialen analisisa eta egituraketa*. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia.
- INTEF. Instituto Nacional de Tecnologías Educativas y de Formación del Profesorado. [web guinea]. <https://intef.es/>
- Instituto Mexicano para la excelencia educativa. (2012). *Mi manual de Educación Inclusiva: procedimientos para el desarrollo de contextos escolares incluyentes*. Trillas.
- ISEI-IVEI. Irakas Sistema Ebaluatu eta Ikertzeko Erakundea - Instituto Vasco de Evaluación e Investigación Educativa. [web guinea]. <http://www.isei-ivei.net>
- ISEI-IVEI (2005). *Hezkuntza-Premia Bereziak lehen Hezkuntzan. Euskal sistemaren erantzuna*. Eusko Jaurlaritzako Argitalpen Zerbitzu Nagusia.
- Jauregi, A., Bernarás, E., eta Jaureguizar, J. (2020). Derechos humanos desde la diversidad lingüística e identitaria de las personas sordas. *Deusto Journal of Human Rights*, 5, 187-213. <https://doi.org/10.18543/djhr.1748>
- Laborit, E. (1995). *El grito de la gaviota*. Seix Barral.
- León, M^a. (2012). *Educación Inclusiva. Evaluación e intervención didáctica para la diversidad*. Síntesis.
- Lidón, L. (2014). El acceso a la justicia: Una visión desde la discapacidad. En *Nuevas tecnologías y personas con discapacidad*. Consejo Judicial del Poder Judicial.

- Lledó, A. (2013). *Luces y sombras en la educación especial, hacia una educación inclusiva*. Madrid. CCS, D.L.
- López, M. (2004). *Construyendo una escuela sin exclusiones. Una forma de trabajar en el aula con proyectos de investigación*. Aljibe.
- López, M. eta beste batzuk (Koord) (2009). *La discapacidad: aspectos educativos y sociales*. Málaga. Aljibe.
- López, M., Jiménez, M., Guerrero, D. eta Liñán, M. (2010). *Necesidades específicas de apoyo educativo asociadas a discapacidad y problemas graves de conducta. (Infantil, Primaria y Secundaria)*. Universitas.
- Marín D eta Fajardo, I. (Koord). (2018). *Intervención psicoeducativa en alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo*. Tirant Humanidades.
- Martínez, A. eta Gómez J.L. (2013). *Escuelas inclusivas singulares*. Ed. Grupo.
- Martínez, M. eta Guirardo, A. (Koord). (2012). *Altas capacidades intelectuales. Pautas de actuación, orientación y evaluación en el período escolar*. Graó.
- Molina, S. (Koord). (2002). *Psicopedagogía del niño con Síndrome de Down*. Granada. Arial.
- Nafarroako Gobernua. Hezkuntza Saila. [web guinea]. <https://www.educacion.navarra.es/eu/web/dpto/inicio>
- NHBBZ. Nafarroako Hezkuntza bereziko baliabide zentroa. [web guinea]. <https://creena.educacion.navarra.es/web/eu/>
- ONCE. [web guinea]. <https://www.once.es/otras-webs/euskera>
- Orrú, Sílvia Ester. (2021). *Aprendices con autismo. Aprendizaje por ejes de interés en espacios no excluyentes*. Morata.
- Peñas, E., eta Hernández, P. (2019). *Guía de estilo. Sobre discapacidad para profesionales de los medios de comunicación*. Real Patronato sobre discapacidad
- Pujolàs, P. (2017). *Aprender juntos alumnos diferentes: los equipos de aprendizaje cooperativo en el aula*. Octaedro.
- Puyuelo, M. eta Arriba, J.A. (2000). *Parálisis cerebral infantil. Aspectos comunicativos, y psicopedagógicos. Orientación al profesorado y a la familia*. Aljibe.
- Rosell, C., Soro-Camats, E. eta Basil, C. (2010). *Alumnado con discapacidad motriz*. Escuela Inclusiva: alumnos distintos, pero no diferentes Bilduma. Graó.
- Sacks, O. (1996). *Veo una voz. Viaje al mundo de los sordos*. Anaya.
- Tenberken, S. (2004). *Mi camino me lleva a Tibet*. Maeva.
- Trebol, F. (Koord). (2010). *Hezkuntza Bereziaren Oinarri psikologikoak. Aniztasunaren trataera*. Bilbo. Udako Euskal Unibertsitatea eta Nafarroako Unibertsitate Publikoa (UPNA)
- Trinidad, G. eta Jáudenes, C. (Koord). (2012). (2. arg). *Sordera infantil. Del diagnóstico precoz a la inclusión educativa. Guía práctica para el abordaje interdisciplinar*. Confederación española de Familias de Personas Sordas FIAPAS.
- Troncoso, Mª V. eta Flórez, I. (2006). *Mi hija tiene Síndrome de Down. El emotivo testimonio de una madre, presidenta de la Fundación Síndrome de Down de Cantabria*. La esfera de los libros.